

УДК 342.51

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-14-75-80

Моргунов Олександр Анатолійович,
доктор юридичних наук, професор,
перший проректор
Харківського національного університету внутрішніх справ
e-mail: Tspsfp1976@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2259-3620>

Миرونюк Роман Вікторович,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
e-mail: mironyk1977@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-9620-5451>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИПИНЕННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ТА КОНТРОЛЮ ЗА НАРКОТИКАМИ

У науковій статті здійснено науковий аналіз позицій вчених щодо розуміння змісту заходів адміністративного припинення в діяльності органів публічної влади. Аналіз норм чинного законодавства, яке регламентує діяльність Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками дозволив виокремити заходи адміністративного припинення.

Зроблено висновок, що під заходами адміністративного припинення в діяльності Держлікслужби України слід розуміти законодавчо врегульовану сукупність способів державно-владного впливу щодо встановлення, виявлення та припинення протиправних діянь, що мають ознаки порушень законодавства у відповідних сферах відповідальності, спрямованих на усунення загроз національним інтересам в частині безпеки життєдіяльності і добробуту громадян України, а також у сфері охорони здоров'я, захисту життя і здоров'я населення, та реалізація заходів спрямованих на притягнення винних осіб до юридичної відповідальності.

Здійснено відповідну систематизацію заходів адміністративного припинення в діяльності Держлікслужби України: 1) за характером правового впливу: особистісні (такі, що застосовуються до медичних і фармацевтичних працівників під час здійснення ними професійної діяльності), організаційні та майнові; 2) залежно від мети: самостійні та допоміжні; 3) в залежності до якого суб'єкта застосовуються; 4) в залежності від форми процесуального вираження; 5) в залежності від часового проміжку (разові або тривалої дії).

Ключові слова: Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, органи публічної влади, правове регулювання, повноваження, лікарські засоби, медичні засоби, контроль за якістю лікарських засобів, обіг наркотичних засобів, заходи адміністративного припинення, адміністративний примус.

Morhunov O., Myronyuk R. CERTAIN ASPECTS OF THE IMPLEMENTATION OF ADMINISTRATIVE TERMINATION MEASURES IN THE ACTIVITIES OF THE STATE SERVICE OF UKRAINE FOR MEDICINAL PRODUCTS AND DRUG CONTROL

The scientific article carried out a scientific analysis of the positions of scientists regarding the understanding of the content of administrative suspension measures in the activities of public authorities. The analysis of the norms of the current legislation, which regulates the activity of the State Service of Ukraine for medicinal products and drug control, made it possible to single out measures of administrative suspension.

It was concluded that the measures of administrative suspension in the activities of the State Medical Service of Ukraine should be understood as a legally regulated set of methods of state-authority influence regarding the establishment, detection and termination of illegal acts that have signs of violations of legislation in the relevant spheres of responsibility, aimed at eliminating threats to national interests in terms of security life and well-being of citizens of Ukraine, as well as in the field of health care, protection of life and health of the population, and implementation of measures aimed at bringing guilty persons to legal responsibility.

The appropriate systematization of administrative termination measures in the activities of the State Medical Service of Ukraine was carried out: 1) by the nature of the legal impact: personal (those applied to medical and pharmaceutical workers during their professional activities), organizational and property; 2) depending on the goal: independent and auxiliary; 3) depending on which entity they are applied to; 4) depending on the form of procedural expression; 5) depending on the time interval (one-time or long-term action).

© О.А.Моргунов, Р.В.Миرونюк, 2023

Key words: State Service of Ukraine for medicinal products and drug control, public authorities, legal regulation, authority, medicinal products, medical products, quality control of medicinal products, circulation of narcotic products, measures of administrative termination, administrative coercion.

Постановка проблеми. Держава забезпечує споживачам захист їх прав, надає можливість вільного вибору продукції, здобуття знань і кваліфікації, необхідних для прийняття самостійних рішень під час придбання та використання продукції відповідно до потреб, і гарантує придбання або одержання продукції іншим законним способом в обсязі, що забезпечує рівень споживання, достатній для підтримання здоров'я і життєдіяльності [1, с. 10]. Але в той же час, слід констатувати, що протягом 2022 року Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (Держлікслужба) з метою здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства щодо забезпечення якості та безпеки лікарських засобів (ЛЗ) на всіх етапах обігу проведено 39 позапланових перевірок суб'єктів господарювання (аптечних закладів та лікувально-профілактичних закладів). За результатами позапланових заходів Держлікслужбою видано – 9 розпоряджень про заборону обігу лікарських засобів, у свою чергу 7 приписів про усунення порушень суб'єктами господарювання, а також складено 5 протоколів про адміністративне правопорушення щодо суб'єктів господарювання [2]. В цьому контексті спостерігаємо діяльність органу публічної влади здійснення заходів адміністративного припинення щодо недопущення неякісних лікарських засобів до споживача, хоча саме держава надає уповноваженим суб'єктам господарської діяльності дозволу на повний цикл виробництва ЛЗ, на медичне застосування лікарських засобів, що у свою чергу становить частину системи охорони здоров'я [3, с. 164].

Крім того, згідно з програмою САІС «Лабораторний комплекс контролю якості лікарських засобів і медичної продукції», Держлікслужбою надано 96 розпоряджень про заборону реалізації (торгівлі), зберігання та застосування лікарських засобів:

- 14 розпоряджень про заборону обігу 17 серій 12 найменувань та 24 розпорядження про заборону всіх серій 26 найменувань неякісних лікарських засобів;
- 21 розпорядження про заборону обігу 25 найменувань незареєстрованих лікарських засобів;
- 5 розпоряджень про заборону обігу 6 серій 4 найменувань та 1 розпорядження про заборону всіх серій 1 найменування фальсифікованого лікарських засобів;
- 6 розпоряджень про заборону обігу 6 серій 6 найменувань та 12 розпоряджень про заборону всіх серій 14 найменувань лікарських засобів, ввезених з порушенням законодавства України;
- 13 розпоряджень про заборону обігу 34 серій 13 найменувань ЛЗ у зв'язку з закінченням терміну тимчасової заборони;
- 24 розпорядження про тимчасову заборону реалізації (торгівлі), зберігання та застосування лікарських засобів: 2 розпорядження про заборону обігу 2 серій 2 найменувань та 1 розпорядження про заборону всіх серій 1 найменування неякісного лікарських засобів; 21 розпорядження про заборону обігу 19 серій 21 найменування лікарських засобів, при застосуванні яких виникли побічні реакції [2].

Враховуючи викладене, постає необхідним дослідити заходи адміністративного припинення в діяльності Держлікслужби, у відповідності до напрямків останньої щодо контролю якості та безпеки лікарських засобів (ЛЗ), у тому числі медичних імунобіологічних препаратів, медичної техніки і виробів медичного призначення (медичні вироби (МВ)), та обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, донорства крові та компонентів крові, функціонування системи крові [4].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремі аспекти реалізації заходів адміністративного припинення в діяльності органів публічної влади проблеми досліджувались на дисертаційному рівні та у фаховій літературі, зокрема в роботах таких учених-правників як В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, О. О. Бакалінська, О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, І. Л. Бородін, І. В. Бойко, В. М. Гарашук, О. В. Джафарова, Т. О. Коломоєць, З. В. Кузнецова, Л. Р. Левчук, Л. А. Микитенко, С. В. Семенко, М. М. Тищенко, С. О. Шатрава та ін. Безперечно, наукові праці названих учених мають важливу наукову і практичну цінність. Водночас слід визнати відсутність дотепер спеціальних досліджень із проблематики діяльності Держлікслужби України щодо застосування заходів адміністративного припинення.

Мета статті полягає, по-перше: здійснити аналіз позицій вчених щодо розуміння змісту заходів адміністративного припинення в діяльності органів публічної влади та Держлікслужби України, зокрема, по-друге, навести авторське розуміння заходів адміністративного припинення в діяльності Держлікслужби України; по-третє, здійснити систематизацію заходів адміністративного припинення в діяльності Держлікслужби України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для розуміння сутності адміністративного припинення важливо з'ясувати зміст терміна «припинення». Термін «припинення», з точки зору етимології, означає переривання будь-якої дії, процесу, стану, що триває, змушення кого-небудь перестати робити щось, поводити себе відповідно до встановленого порядку, не давати безчинствувати [5, с. 119–120]. Саме тому заходи адміністративного припинення обов'язково повинні бути пов'язані із певною протиправною поведінкою, яку вони повинні переривати. Враховуючи той факт, що протиправна поведінка може полягати не тільки у вчиненні конкретних адміністративних правопорушень, але й у вигляді одноразових або

систематичних протиправних дій, антигромадської поведінки окремих осіб, примусових заходів, спрямованих на їх переривання, припинення, повинно бути чимало, саме цим і пояснюється, як зазначає В. П. Чабан, і з яким варто погодитися, той факт, що серед заходів адміністративного примусу найчисленнішими є саме заходи адміністративного припинення [6, с.70].

В підручнику «Адміністративне право України», за редакцією В. Б. Авер'янов звертається увага, що заходи адміністративного припинення – найчисленніші та найрізноманітніші з усіх адміністративно-примусових заходів — характеризуються насамперед тим, що їх застосування спричиняється реальною протиправною (в тому числі об'єктивно протиправною) ситуацією і починається в момент, коли вона досягла певного розвитку, тобто коли використання запобіжних заходів стає вже неефективним або зовсім марним. Крім того, науковцями наголошується, що заходи адміністративного припинення не відвертають, а безпосередньо припиняють наявні правопорушення або об'єктивно протиправні діяння, створюють умови для встановлення особи порушника, з'ясування обставин справи і реальної можливості для подальшого застосування до порушника заходів адміністративного або іншого впливу. Заходи адміністративного припинення, як правило, спрямовані в сьогодення і тому здатні самостійно і оперативно вирішувати конфліктну ситуацію, зокрема примусово припинити правопорушення [7, с. 421].

С. Т. Гончарук визначає заходи адміністративного припинення як різновид заходів адміністративного примусу, що застосовуються уповноваженими на те органами чи посадовими особами у передбачених законом випадках і в установленому порядку з метою примусового припинення правопорушень, усунення їх шкідливих наслідків та забезпечення умов для притягнення до відповідальності правопорушників [8, с. 76]. В цілому, дослідники досліджуючи питання застосування та реалізації заходів адміністративного припинення, формулюючи визначення, акцентують увагу на меті застосування зазначених заходів.

Слушною з цього приводу є позиція Т. О. Коломoeць, яка в своїй роботі чітко виокремлює ознаки адміністративно-примусових заходів, а саме: 1) зв'язок із протиправною поведінкою (не тільки із адміністративними правопорушеннями, але в окремих випадках і діяннями кримінально-правового характеру), антигромадською поведінкою; 2) комплексний характер мети застосування, який включає дві складові – так звану «припиняючу» та попереджувальну; 3) невідкладний, оперативний (відреагувати на протиправну поведінку слід негайно й негайно її припинити, бо вона переросте у закінчений проступок і завдасть суттєвих шкідливих наслідків, коли винну особу потрібно вже обов'язково притягти до відповідальності, застосовуючи примусові заходи іншої групи), спрощеність порядку застосування, відсутність потреби обов'язкового прийняття спеціального акту про їх застосування. Застосування цих заходів пов'язане із прямим втручанням у діяльність порушника; 4) множинність та розмаїття суб'єктів застосування (правоохоронні органи, державні інспекції тощо); 5) відсутність елементів службового підпорядкування між суб'єктом застосування та особою, щодо якої таке застосування здійснюється; 6) економність процедури застосування [9, с. 159-160]. Крім того, Т. О. Коломoeць визначає мету застосування заходів адміністративного припинення, по-перше, припинення порушень правових норм; по-друге, створення умов для подальшого притягнення винних осіб до відповідальності (при цьому не тільки адміністративної), тобто заходи адміністративного припинення є засобами захисту суспільних відносин незалежно від причин виникнення небезпечної ситуації [9, с. 125].

Подальший хід наукового дослідження буде спрямовано на виокремлення заходів адміністративного припинення в діяльності Держлікслужба України із врахуванням законів України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» від 02.12.2010 № 2735-VI, «Про загальну безпечність нехарчової продукції» від 02.12.2010 № 2736-VI, «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 № 877-V, «Про лікарські засоби» від 04.04.1996 № 123/96-ВР, «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII, «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 № 877-V, «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» від 15.02.1995 № 62/95-ВР, «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» від 15.02.1995 № 60/95-ВР та постанови Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 № 647 «Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками», до яких доцільно віднести: надає обов'язкові для виконання приписи про усунення порушень стандартів і технічних умов, фармакопейних статей і технологічних регламентів, а також про усунення порушень під час виробництва, зберігання, транспортування та реалізації лікарських засобів; приймає в установленому порядку рішення про вилучення з обігу та заборону (зупинення) виробництва, реалізації та застосування лікарських засобів і медичних виробів, що не відповідають вимогам, визначеним нормативно-правовими актами, а також тих, що ввозяться на територію України та вивозяться з території України з порушенням установленого законодавством порядку; забороняє зберігання, реалізацію та використання лікарських засобів, якість яких не відповідає встановленим вимогам; приймає в установленому порядку рішення про анулювання ліцензій на провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці І Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та з розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання та знищення наркотичних засобів,

психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку; вживає відповідних заходів до усунення порушень, виявлених під час здійснення контролю у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [4].

Доречно вказати, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1069 «Про затвердження переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд» Держлікслужба здійснює державний ринковий нагляд щодо медичних виробів та допоміжних засобів до них, а також біоімплантатів [10]. Враховуючи дану правову норму, Держлікслужба, як орган ринкового нагляду в межах сфер їх відповідальності має право застосовувати заходи адміністративного припинення, а саме:

– перевіряють додержання вимог щодо представлення продукції за місцем проведення ярмарки, виставки, показу чи демонстрації в інший спосіб продукції, яка не відповідає встановленим вимогам, видають приписи про негайне усунення порушень вимог щодо представлення такої продукції та приймають рішення про негайне припинення представлення цієї продукції за місцем проведення відповідного ярмарку, виставки, показу чи демонстрації в інший спосіб продукції, проводять перевірки виконання суб'єктами господарювання відповідних приписів та рішень;

– приймають рішення про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів, здійснюють контроль стану виконання суб'єктами господарювання цих рішень. Зазначимо, що протягом 2022 року Держлікслужбою здійснювались заходи державного ринкового нагляду відповідно до секторального плану державного ринкового нагляду на 2022 рік, епідеміологічної ситуації, яка склалась у зв'язку з поширенням коронавірусної інфекції (Covid-19) та умов воєнного стану. Отже, протягом 2022 року Держлікслужбою здійснено 309 перевірок характеристик продукції, з них 240 планових та 69 позапланових заходів. За результатами здійснених заходів прийнято 164 рішення про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів, накладено 3 постанови про штрафні санкції на суму 153 000 грн [2];

– здійснюють моніторинг дій суб'єктів господарювання щодо вилучення з обігу та/або відкликання продукції, щодо якої прийнято рішення про вилучення з обігу та/або відкликання;

– приймають рішення про знищення продукції або приведення її в інший спосіб у стан, який виключає використання цієї продукції;

– вживають відповідних заходів щодо своєчасного попередження споживачів (користувачів) про виявлену органами ринкового нагляду небезпеку, яку становить продукція. Для своєчасного попередження споживачів (користувачів) про виявлену небезпеку, яку становить продукція, на вебсайті Держлікслужби розміщено 44 інформаційні листи від виробників та уповноважених представників щодо медичних виробів та 9 рішень від виробників про вилучення з обігу, відкликання продукції, яка є небезпечною, прийняті за ініціативою виробника продукції. У 2022 році Держлікслужбою до Національної інформаційної системи державного ринкового нагляду та системи оперативного взаємного сповіщення про продукцію, що становить серйозний ризик внесено 148 рішень про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів та про внесення змін до рішень [2; 11].

Враховуючи викладене, надає можливість вказати на відповідну систематизацію заходів адміністративного припинення в діяльності Держлікслужби: 1) за характером правового впливу: особистісні (такі, що застосовуються до медичних і фармацевтичних працівників під час здійснення ними професійної діяльності), організаційні та майнові; 2) залежно від мети: самостійні та допоміжні; 3) в залежності до якого суб'єкта застосовуються; 4) в залежності від форми процесуального вираження; 5) в залежності від часового проміжку (разові або тривалі дії).

В той же час, в системі заходів адміністративного припинення, які застосовуються Держлікслужби, вченими звертається увага на заходах, спрямованих на забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Як зазначає Т. О. Коломоєць, аналіз їх матеріально-правових та процесуальних властивостей дозволяє зробити висновок, що ці заходи не настільки специфічні, щоб виокремлюватися в окремий різновид, а бути підвидом заходів адміністративного припинення – цілком логічно і обґрунтовано [9, с. 204]. У свою чергу, О.В. Джафарова звертає увагу щодо виділення як основної групи заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення, а не підвиду заходів припинення, то тут необхідно зазначити, що заходи припинення – це сфера дії норм матеріального адміністративного права, а заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення встановлюється нормами процесуального права, тому їх необхідно виділяти у різних класифікаційних групах [12].

Висновки. В кінцевому підсумку зазначимо, що під заходами адміністративного припинення в діяльності Держлікслужби України слід розуміти законодавчо врегульовану сукупність способів державно-владного впливу щодо встановлення, виявлення та припинення протиправних діянь, що мають ознаки порушень законодавства у відповідних сферах відповідальності, спрямованих на усунення загроз національним інтересам в частині безпеки життєдіяльності і добробуту громадян України, а також у сфері охорони здоров'я, захисту життя і здоров'я населення, та реалізація заходів спрямованих на притягнення винних осіб до юридичної відповідальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Шлійко А. В. Організаційно-правові засади захисту прав споживачів : навч. посібник. Тернопіль. : ТНЕУ. 2008. 300 с.
2. Звіт Держлікслужби України про підсумки діяльності у 2022 році. Київ, 2023. 42 с.
3. Джафарова О.В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: питання теорії та практики: моногр. Харків : Діса плюс, 2016. 688 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7754>.
4. Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками : постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 № 647. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/647-2015-%D0%BF>.
5. Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції : поняття, види та організаційно-правові питання реалізації : моногр. Харків : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. 336 с.
6. Чабан В. П. Акти адміністративного примусу в діяльності міліції України : навч. посіб. Київ : Атіка, 2002. 144 с.
7. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). Київ : Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с.
8. Гончарук С. Т. Основи адміністративного права України: навч. посіб. Київ: Знання, 2004. 200 с.
9. Коломоєць Т. О. Адміністративний примус у публічному праві України : теорія, досвід та практика реалізації : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2005. 456 с.
10. Про затвердження переліку видів продукції, щодо яких органи державного ринкового нагляду здійснюють державний ринковий нагляд : постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1069. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/1069-2016-%D0%BF>.
11. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції : Закон України від 02.12.2010 № 2735-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2735-17>.
12. Джафарова О. В., Іванцов В. О. Проблеми класифікації заходів адміністративного примусу. *Актуальні проблеми державного управління*. Збірник наукових праць. Харків : Магістр, 2007. № 2 (32). С. 51-59. URL : <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2202>.

REFERENCES:

1. Shliyko, A. V. (2008). *Orhanizatsiyno-pravovi zasady zakhystu prav spozhyvachiv* [Organizational and legal principles of protection of consumer rights:] : navch. posibnyk. Ternopil'. : TNEU, 300 s. [in Ukrainian].
2. *Zvit Derzhliksluzhby Ukrayiny pro pidsumky diyal'nosti u 2022 rotsi* [Report of the State Medical Service of Ukraine on the results of activities in 2022]. Kyiv, 2023. 42 s. [in Ukrainian].
3. Dzhafarova, O.V. (2016). *Dozvil'na diyal'nist' orhaniv publichnoyi administratsiyi v Ukrayini: pytannya teoriyi ta praktyky* [Voluntary activity of public administration bodies in Ukraine: issues of theory and practice] : monohr. Kharkiv : Dysa plus. 688 s. URL : <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7754>. [in Ukrainian].
4. *Pro zatverdzhennya Polozhennya pro Derzhavnu sluzhbu Ukrayiny z likars'kykh zasobiv ta kontrolyu za narkotykamy* (2015, August 12) [On the approval of the Regulations on the State Service of Ukraine for Medicinal Products and Drug Control] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny № 647. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/647-2015-%D0%BF>. [in Ukrainian].
5. Komzyuk, A. T. (2002). *Zakhody administratyvnoho prymusu v pravookhoronniy diyal'nosti militsiyi : ponyattya, vydy ta orhanizatsiyno-pravovi pytannya realizatsiyi* [Measures of administrative coercion in law enforcement activities of the militia: concepts, types and organizational and legal issues of implementation] : monohr. Kharkiv : Vyd-vo Nats. un-tu vnutr. sprav, 336 s. [in Ukrainian].
6. Chaban, V. P. (2002). *Akty administratyvnoho prymusu v diyal'nosti militsiyi Ukrayiny* [Acts of administrative coercion in the activity of the militia of Ukraine] : navch. posib. Kyiv : Atika, 144 s. [in Ukrainian].
7. *Administratyvne pravo Ukrayiny. Akademichnyy kurs* [Administrative law of Ukraine. Academic course]: Pidruch.: U dvokh tomakh: Tom 1. Zahal'na chastyna / Red. kolehiya: V. B. Aver'yanov (holova). Kyiv : Vydavnytstvo «Yurydychna dumka», 2004. 584 s. [in Ukrainian].
8. Honcharuk, S. T. (2004). *Osnovy administratyvnoho prava Ukrayiny* [Fundamentals of administrative law of Ukraine] : navch. posib. Kyiv : Znannya, 200 s. [in Ukrainian].
9. Kolomojets'. T. O. (2005). *Administratyvnyy prymus u publichnomu pravi Ukrayiny : teoriya, dosvid ta praktyka realizatsiyi* [Administrative coercion in the public law of Ukraine: theory, experience and practice of implementation] : dys. ... doktora yuryd. nauk : 12.00.07. Kharkiv, 456 s. [in Ukrainian].
10. *Pro zatverdzhennya pereliku vydiv produktsiyi, shchodo yakych orhany derzhavnoho rynkovoho nahlyadu zdiysnyuyut' derzhavnyy rynkovyy nahlyad* (2013, December 28) [On approval of the list of types of products for which state market surveillance bodies carry out state market surveillance] : postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny № 1069. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/1069-2016-%D0%BF>. [in Ukrainian].
11. *Pro derzhavnyy rynkovyy nahlyad i kontrol' nekharchovoyi produktsiyi* (2010, December 2) [On state market supervision and control of non-food products]: *Zakon Ukrayiny № 2735-VI*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2735-17>. [in Ukrainian].

12. Dzhafarova, O. V., Ivantsov, V. O. (2007) Problemy klasyfikatsiyi zakhodiv administratyvnoho prymusu [Problems of classification of measures of administrative coercion]. Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnya. Zbirnyk naukovykh prats'. Kharkiv : Mahistr, № 2 (32). S. 51-59. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2202>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 20.05.2023

УДК 342.5

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-14-80- 84

Середа Олена Григорівна,
докторка юридичних наук, професорка,
завідувачка кафедри трудового права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
e-mail: o.g.sereda@nlu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-0882-8673>

Свічкарьова Ярослава Віталіївна,
кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри трудового права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
e-mail: yara1972@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-6245-2526>

ЗНАЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ПОДОЛАННІ ДИСКРИМІНАЦІЇ

У статті досліджено значення діяльності правоохоронних органів у подоланні дискримінації. Зазначено, що дискримінація – це особливе порушення прав людини і громадянина, суть якого полягає у запереченні свободи, рівності та гідності особи (групи осіб) або у неможливості реалізації цінності в суспільних відносинах на власний розсуд у формах дій, які за змістом і наслідками не порушують прав інших людей.

Визначено, основні функції державно-правового механізму забезпечення запобігання та протидії дискримінації в Україні, зокрема до них віднесено: організаційно-правова функція, регулятивна функція, правоохоронна функція, превентивна функція, статистично-аналітична функція, інформаційно-просвітницька функція, правовідновлювальна функція.

Наголошено, що реалізуючи свої функції на практиці, правоохоронні органи повинні діяти в точній відповідності до конституційних гарантій забезпечення основних прав і свобод людини і громадянина.

Зроблено висновок, що для ефективного впровадження рівності посадові особи правоохоронних органів під час виконання своїх повноважень повинні діяти відповідно до принципів права, а саме таких як: принцип законності; принцип доцільності правоохоронної діяльності; принцип взаємної відповідальності; принцип паритетності у здійсненні правоохоронної діяльності; принцип демократизму; принцип гуманізму; принцип системності правоохоронної діяльності.

Ключові слова: дискримінація, правоохоронні органи, правоохоронна діяльність, державно-правовий механізм, рівність, позитивний обов'язок.

Sereda O., Svichkaryova Y. THE SIGNIFICANCE OF THE ACTIVITIES OF LAW ENFORCEMENT BODIES IN OVERCOMING DISCRIMINATION

The article examines the importance of the activities of law enforcement agencies in overcoming discrimination. It is noted that discrimination is a special violation of the rights of a person and a citizen, the essence of which is the denial of freedom, equality and dignity of a person (group of persons) or the impossibility of realizing value in social relations at one's discretion in forms of actions that in terms of content and consequences do not violate other people's rights.

The main functions of the state-legal mechanism to ensure the prevention and counteraction of discrimination in Ukraine are defined, in particular, they include: organizational and legal function, regulatory function, law enforcement function, preventive function, statistical and analytical function, informational and educational function, law-restoring function.

It was emphasized that, implementing their functions in practice, law enforcement agencies must act in strict accordance with the constitutional guarantees of ensuring the basic rights and freedoms of a person and a citizen.

It was concluded that for the effective implementation of equality, officials of law enforcement agencies should act in